Poštnina plačana v gotovini.

Cêna — Ára 1 Din.

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és kulturális hetilap.

Lêt. III. Évf. Márkisevci, 1924. augusztus 3. Broj 31. Szám.

Nas 'zítni pôv

szmo dojvzéli, ednolêtnoga trűda szád, steroga szmo z punim trôstom csakali, je prisao do konca: mlatenyé sze je zacsnolo. Prvle kak bi pa sli preko nyega na drüga dugována, posztojmo na eden hip pri mlatenyê, pri 'zalosztnom nászhaji nasega pôva, ki je letosz tak vkanlívi i od steroga razlicsni lészti tak napácsne informácije dávajo, dönok pa hujszkajo oblászti na rázne ódrédbe, ki szo edínoj vecsíni Jugoszlávije, tomi 'ze zavr'zenomi kmeti protívna

V ednom bürokrat—kapitalészticsnom szlovenszkom lészti, szmo cstei níkaj teoritike od szvetovnoga 'zítnoga pôva. Tô sze zná, ka po gledali lásztni interessov. Zato tüdi pomíriti nemremo, kabi k-tem nameram spekulácijam pár rêcsi dosztavili nê.

Omenjeni lészt razlága letosnyi pôv. Tôje da pripozna szvetovni szlab pôv, i povdarja 'ze po szamem szlabom pôvi, ka cêne psenici do viszike i kak sze v börzni krôgaj trdí preszegne 420—430 Din za metercent. Obednim pa scsé notrí posztaviti Jugoszlávije pôv za dobroga, tak da priznati scsé dati, ka tá szvetovna pariteta ne odgovárja rédnim cênam ki szo previdne prinasz, ár je ne nase dr'záve pôv szlab nego drügi dr'záv. Záto, ár je té lészt nê zagovornik kmétskoga sztána nego nyega gorajimenüvani (demokraticsni) naszprôtnikov. sze nemremo csüdüvati, csi 'ze pozávla compétentne oblászti natô, ka sze *„naj prvlé prepovê vözvá'zd'zanye szilja i mele z nasega országa, kak pa bi tak u'zorásko naraszle 'zítne cêne.“*

Csi szi predsztávimo sors tisztoga sztanű steroga omenjeni lészt zasztôpa, bi mogli nyega piszávo odobrávati. Ár pa známo, ka je lészt nê vôszko vzéto zasztôpnik toga sztanű, nego exponent edne politicsne grupe ki szi szvojo môcs rávno z tém sztánom scsé zagvüsati. ergo more v nyí vugodnoszt pészati, nyemi moremo prôti povedati rávno záto i ár demokrácijo szi mí drügacsi predsztávlamo.

Isztina je tô, ka je jedíni dr'závni szlü'zbenec tisztí v Jugoszláviji, ki je szlabo plácsani i ki szvojo dr'zíno i szebé te'zko pre'zíva, bi záto prav bilô nyemi do cenêse mele i krűha príti. Isztina je tüdi, ka je fabrícsni i obrtni delavec predobro plácsani, stero trpí nájbole kmet. Isztina je pa escse bole, ka je kmeta mocsno delo z nyega pridelkom nájszlabse plácsano, nyega izdátki pa nájmocsnêse zracsúnani: z indusztriálnim i obrtnim blagom, steroga je kmet nezogíbno potrêben, z — nê telko z direktimi kak — indirektimi dávki (dokládi, carine za u-i izvoz itd. itd.) ki szo kmeta nanikojdêvajôcse prílike. Záto csi je kmet v nikáki okáj rávno tak prevecs „zabiti“, dönok zná, ka sze demokrácija, tôje národa ednáka pravica, z nacsisim merom mêri nê pa tak venkrajívo. Nê trbê kmeta na nikoj djászti z diktê animi cênami té, gda znati moremo v prvoj vrszti tô, ka szmo pri naszprotni tô ne vcsinoli i niti nemremo vcsiniti.

Tü szi pa moremo premiszliti, ka je uradniski sztan naprêpomocsti, tô je pobogsati, kmet, ki je 'ze itak nezadovolen, nê dober centrum. Urádniski sztan sze lêko pobôgsa z vnôgi—vnôgi pênez steri sze placsüjejo z dácsov i sze torijo v nepotrêbne vnôge námene i za politicsne cíle. Kmetsko delavnoszt i trűd escse i tak vöponücati je ne tanacslíve té, gda je vzdr'zavitel dr'záve jedíno kmet. Moremo znati tô ka gda Jugoszlávia drügim dr'závam oddati drügo kak polszke pridelke nema, kűpiti pa vsze drügo je prisziljena. csi bi sze szamo rávno záto prepovêdala zvá'zd'zati psenica i mela naj falêse 'zivé urádnistvo, zgübi rávnote'zo trgôvszka bilanca, dinára pádec je nezogíban i more posztati vsze dragse stero de escse 'zalosztnêse.

Nê tákso demagogijo, ki sze glászi venkrajívo edíno li prôti kmeti, nego delajmo za bôgso zvünêso — i finanesno politiko i za pobôgsanye narodnoga goszpodárszt va csirávno z dr'závnov pomocsjôv — bodemo vszi zadovolni.

Je vsze mogôcse!?

Veszelíc je letosz vecs, kak pa dávcsni csekov. Pa dönok nad tisztimi sze niscse ne csemerí tak kak nad têmi.

Interessantno je, ka po tom bojnszkom vrêmeni szo veszelice tüdi nê tákse, kak szo bilé na pr. v M. Soboti pred bojnov. Tisztikrát szmo nê csüli ali vidli, k M. Soboti dosztojno, ka bi sze na veszelicaj gôsztje bili, niti na „kocsis bálaj“ nê. I zdaj? Zdaj pa niti »goszpodszke« veszelice nemrejo pritecsti brezi bítja. Ali je mogôcsa táksa dekadentia morále i csi je, komi naj szpísemo tô na rovás?

* * *

Radicsovi agitátorje, za csasza volítev, szo po mravlecsem racsúni bilí razsürjeni po prêkmurji, gdé szo je nê v ednom meszti vozili kmétovje i gerenti brezplácsno — po nocsi — od edne do drüge vesznice. Sze zná, ka je lüdí vlêkla demagogia, náimre te erdécsi-bêli-zeléni szimbolum. Na i ka szo obecsávali tê agitátorje, med têmi obecsanimi je Radics szpuno dvoje. Kaj je szpuno? V redécso-zeléno internacionálo je vsztôpo. Szpuno je to prvo i zádnyo, ta szrêdnya bêla mészel i csiszto djánye menka szamo, na meszto steroga je pa prisla csarna zamázanoszt (zdrü'zítev z-klerikálci), zapelívoszt kmeta. Bela csiszta miszel i djánye je nevcsakajôcsa vecs. Kmeta zeléni trôst je edina prísesztnoszt, tô szta pa Radics z erdécsin, klerikálci pa z csarnim premazali, ne z málov pomocsjôv Prekmurcov. Bêlo-csiszto delo je vecs nemogôcse.

* * *

Ka bi vsze meli csi bi parlamentne volítve bilé?

1.) 'Zeleznica M. Sobota—Ormo'z.

2.) Szlobodno klanyé máli meszárov.

3.) Granice na vsze krajé odprête.

4.) Szlobodno potüvanye brez pôtnoga lészta v vsze dr'záve.

5.) Obcsinszka, szrêzka i oblásztne volítvi v krátkom.

6.) V nase kancalaje nase lüdí.

7.) Bôgse ceszté i moszté z nasi pênez.

8.) V nase solé nase vucsitele.

9.) Mészt pri Petájnci.

10.) Dr'závno pomôcs za vsze kmétske potrêbe.

11.) Prekmurszko vogrszko republiko.

12.) Nebeszko bláj'zensztvo pod patrônom szv. Jo'zefa.

13.) Erdécse lacse, csarno gyopo, zeléni prúszlek.

Po volítvaj pa osztáne szamo te pod 13. szpíszani, csi szi ga — kűpimo.

Nôva vláda federaliszticsnoga bloka.

27. VII. je imenüvani kabinét Ljube Davidoviča.

BEOGRAD 28. juli. Tri dni je trpêla konferencia, po audiencijaj pri králi, Pasicsove radikálne sztranke sirsega odbora i csirávno sze je vesz odbor za Pasicsa izjávo, je dönok nepricsakűvano designerana vláda g. Davidovicsa dnéva 27. VII. ki je voditel vékse grupe demokrátov.

BEOGRAD. Po dúgoj politicsnoj krízi i po nepopüsztlívi audiencijaj pri králi je v zádnye dönok reseno pítanye, mandát za sztávo vláde je dôbo mandát opozicionálni blok pod vodsztvom Davidovicsa. Vláda ki je 'ze priszego doj djála sztojí z szledécsi:

Predszednik: Ljuba *Davidovič*; Podpredszednik i kultuszminiszter Dr. *Korosec*; Zvünásnyi miniszter: Dr. Voja *Marinkovič* (dem.); Miniszter trgovine in indusztrije: Ilija *Šumankovič* (dem.); Miniszter gradbe: Dr. Drag. *Pečič* (dem.): Miniszter poste: Pera *Marinkovič* (dem.); 'Zelezniski miniszter: Anton *Sušnik* (klerikálec); Kmetijszki miniszter: Dr. (!) Fran *Kulovec* (klerikálec); Agr. ref. miniszter: Ivan *Vesenjak* (klerikálec); Financ miniszter: Dr. *Spaho* (musliman); Min. szociál pol. i narodno zdrávje: Dr. *Behmen* (musliman); Min. p. avde i konstituanto: Dr. *Hrasnica* (musl.); Notrásnyi min: Nastas *Patrovič* (diszident. radikal); Vojni miniszter: general *Hadžič*.

BEOGRAD. Narodna koalicija (radikáli i Pribičevičovi demokrati) ide prôti nôvoj vládi v nájenergicsnêso ópozicíjo.

ZAGREB. Radičevci szo szenzácionalen glász od nôve vláde razlicsno szprijali. Ti edni miszlijo podpérati, drügi pa brez garancij ne bôdo podpérali vláde. H. R. S. S. je poszlála Radiči telegram od nôve situácije i proszi od nyega direktive. Szploh sze miszli, da Radics v krátkom domô príde i prevzeme vodsztvo sztranke. Konferencia H. R. S. S. sze na 3. aug. csáka, gdé de sztális prôti nôvi vládi szklenyeni.

BEOGRAD. Nôvo vládo, doszêmao racsúnano, de podpéralo 129 poszlancov, dokécs de opozícija sztála z 122 radikálov i demokratov i z 11 (szküper 133) zemloradnikov ki szo ne steli v vládo sztôpiti. Vláda bo prvi ali drügi tjeden párlament vküper pozvála.

BEOGRAD. Vláda je prvi miniszterszki gyülês 28. VII. obdr'zála i je zdála szledécsi komuniké: 1.) Naj sze szpozové parlament; 2.) Okro'znica vszém urádnikom da naj z lüdmi nájkorektnêse posztôpa; 3.) naj sze v ministersztvaj zagotovi denésnya bilance resortov, pá'znya pri uradniskom zákoni, proti korupciji, revízija oszvobojenya, sekvesture i za revizijo reparacij.

K tomi szamo telko zamerkamo, ka szmo radovêdni kelko sze vcsini zdaj, gda szo skárje i szűknya v rokaj nasi Prêkmurszki poszlancov za Prekmurszki obcsni blagor. Csi zdaj nê, té vecs ne verjemo nika.

Besózott választók

Irta: PREK MÓRICZ.

Most az ideje, hogy mindenféle zöldséget konzerváljunk, aminek majd később kivánjuk hasznát venni, tehát jó lesz egyet-mást bölcs elörelátásból elraktározni. Mivel pedig a képviselő választásokat elöre láthatólag még jó meleg időjárás elözheti meg, vagyis addig valakinek még melege lehet; tehát eleve gondoskodva van arról, hogy votumok is elálljanak a választásokig, illetve egészséges, jó állapotban övezzék meghasználhatóságukat.

Nálunk Prekmurjében, nagyobb biztonság okáért a voksok, illetve azok tuladonosai be lesznek sózva, hogy a választásokig épen eláljanak. Hát ez igy nagyon okosan van, mert bizony a voks romlandó, hamar szagot kap, s akkor nem élvezhető. Ezért az egyik prekmurjei képviselő jutányosan sót osztatott ki a községekben, a votumok között s remélhető, hogy az eljárás sikerre is fog vezetni. Azt hisszük, hogy az igy besózott voksokkal lehet majd eredményt elérni választáskor. Hir szerint egy másik képviselő, — szintén nagy megmelegedhetésre számitva — nagyobb mennyiségü Frank kávéval fog kisérletezni vagyis a votumokat beakarja kávézni. Ismét egy másik követ dohánytermékekkel, szivarral, bagóval akar óvó intézkedéseket tenni a romlandóság ellen, vagyis a hiveket le akarja dohányozni! No, ez már kevésbbé fog sikerülni, mert a választó közönség jó részben már ugyis le van pipálva.

Érdekes, hogy azért a jutányos áron való só kiosztásért a kereskedők megharagudtak. Mintha bizony ezzel ők adózásukban zavarva lennének. Söt! Mivel a közönség most sóval jó időre el van látva, só készleteiket ők is besózhatják, s igy ez is eláll továbbra. Ez tiszta haszon! — Különben is sót mindenki nem kapott. Pld. magyar községekben a „Sós"-ok nem kaptak sót, viszont vend községekben a »Solár«-ok sem. — Ők igy is jók! — Hát nincs igazság? —

Kecskeméti kereskedő ur nagyon megharagudván kijelentette, hogy a sót ugyan ő is szereti, de mivel üzleti kárt szenved, a kedvezményért nem voksot ad, hanem . . . . . kávét!

Egy másik kereskedő, kinek szintén sok sója van raktáron — s most maga nyalogathatja, — kijelentetette, hogy többé nem lesz specerájos hanem követ. Ugy érzi, hogy vsn neki is annyi illetékmentesen öröklött talentuma, hogy napi 300 dinárból meg tud élni, s majd csak néha ad le a kereskedői forma kedvéért angróban egy pár kocsi kenyöcsöt.

N. kereskedő ur, — mikor hirét vette a só bőségnek, — haragjában menten sóbálvánnyá változott, s most várja mig a választáskor felolvadva leszavazhat. El van rendelve, hogy a legközelebbi választáshoz a szavazó urnákat Wieličkán készitsék, s a golyócskák is sóból lesznek. A szavazó helyiségben pedig mindén szavazónak az elnök kenyeret és sót, illetve sós kenyeret fog átnyujtani. Szavazás után mindenki távozik azonnal. A mekegés tilos.

Szóval a választási elökészületek sorényen folynak. Kereskedői körökből halljuk, hogy ez ellen — a szerintük jogtalan s rájuk nézve sérelmes só osztás ellen — ők a sóhivatalnál fognak lépéseket tenni, mert nem hajlandók magukat igy besózatni.

Pravo

SCHICHTOVO-milo z znamko „JELEN"

je najboljše in v uporabi najcenejše milo na svetu.

Pri nakupu pazite na ime

„Schicht" in znamko „Jelen"!

A murska-sobotai önk. tüzoltó egylet 40 éves jubileumához.

V.

Ezen a gyülésen dr. Sömen Lajos főparancsnok teljesen korlátlan rendelkezési jogot nyert. Ez a gyülés választotta meg gróf Szápáry Lászlót diszelnökévé.

Ezt követően a szakképzés és vagyongyüjtés okozott sulyos gondokat, az elöbbi azért, mert az ifjak az öregekkel nem igen akartak összebarátkozni, mi a 3 osztályparancsnok kizárásával végződött, — az utóbbi pedig azért, mert tul nagy volt a szükséglet. Dr. Sömen Lajos főparáncsnoki erélye és tapintata az akadályokat legyőzte mind, az egyleti tagok teljesen uj felszerelést kaptak, uj ruházatot, a város áldozatkészségének segédletével 2 uj fecskendőt, megnagyobbitott szertárat és örtornyot, saját vezetése alatt pedig gyakorlati szakképzést, ugy hogy az egylet a legszebb reményekkel nézhetett elébe 25 éves jubileumának és az ide kitüzött általános tüzoltó-szövetségi közgyülésnek.

Maga az egyleti munka erélyesen folyt minden téren elöre. Dolgozott a belviszály legyőzése után ifju és öreg egyaránt jókedvvel, szeretettel, kötelességtudással és kiváló szorgalommal, ugy hogy a muraszombati tüzoltócsapat csakhamar mintacsapat lett.

Közben apróbb személyi változások állottak be. 1909. május 30-án az elnökséget dr. Czifrák Jánoshak adta át Pósfay Pongrácz közgyülési határozat alapján.

Örökké emlékezetes maradt az 1909. évi junius 29-én lefolyt 25 éves jubileum és az ennek keretében itt megtartott megyei tüzoltó-szövetségi nagygyülés, melyen falaink közül üdvözölhettük ugyszólván az összes megyei tüzoltó egyesületeket és a melyen a mi egyesületünk az első helyet vivta ki magának. A müködö-csapat ekkor ezen tagokból állott: főparancsnok dr. Sömen Lajos, szakaszparancsnok Stefanecz András, őrparancsnok Pecsics József, zászlósok Faflik Károly és Pliszár József, helyettes Kücsán Ádám, rajvezetők Antauer József, Horváth János, Ditrich Gusztáv, Lejkó Ferenc, Vorell József, Melles Kálmán, kürtös Vratarics Iván, Gregor János, dobos és tartalékos kürtös Sauper József, müködők Baradics István, id. Barbarics István, Bauer János, Berdén István, Bodanec Ferenc, Csenár János, Gumilár Mihály, Holczmann Ferenc, Malacsics József, Meolicz Mihály, Miholics Mihály, ifj. Norcsics Ferenc, Novák István, Pecsics József, Richter József, Ruzsa Ferenc, Sajt Ferenc, Sarotar János, Stevancsecz Antal, Szecskó József, Szlepecz Alajos, Szlepecz György, Szlepec János, Vogrincsics György, Zelkó József, ifj. Barbarics István, Jarnevics Péter, Lainscsek Ferenc.

Ugyanekkor kitüntetve lettek a következők: 25 éves szolgálati éremmel Antauer József, Bodanec Ferenc, id. Barbarics István, Bauer János, Gumilár Mihály, Lejkó Ferenc, Meixner Mátyás, Pecsics József, Stefanec András, Stevancsec Antal, Szlepec György, Szlepec János, Vogrincsics György, Vratarics Iván, — 20 éves szolgálati éremmel Faflik Károly, Holczmann Ferenc, Szecskó József, Meolic Mihály, Zelkó József, — 10 éves szolgálati éremmel Baradics István, Csenár János, ifj, Norcsics Ferenc.

Ezt követöleg az egyleti élet a normális mederben és állandóan erösen fejlödö irányban haladt elöre évrölévre. Odaadással és lelkiismerettel élt és dolgozott minden egyleti tag humanus céljai megvalósitásában, pártoló és müködö tagok egyaránt, fejlödött folyton az egylet felszerelése és növekedett vagyona is. A megszaporodott teendők elvégzésére dr. Sömen Lajos magamellé vette a főparancsnoki teendők elvégezhetése céljából 1910. ápr. 4-én közgyülési jóváhagyás mellett parancsnoki jogkörrel Ruzsa Ferencet, aki közben szintén elvégezte a tüzoltói szaktanfolyamot is. Ekkor lett megválasztva egyleti ügyésznek dr. Pintér Miklós az elhunyt Vratarics Iván helyébe, ki haláláig végezte felkérésre az ügyészi teendőket. (Folyt. köv.)

Izjava M. Arcibaševa.

(v procesu Konradi)

IV.

In končno se je lakota 1922. leta spremenila v pretresajočo revščino in vsled neumne ekonomske politike boljševikov, zahteval je približno 15 milijonov človeških življenj.

Tako je splošen vsled lakote, mraza in terorja končalo življenje v teku teh let nič manj kot 20% 150 milijonskega ruskega naroda. Pa tudi oni, ki so ostáli živi, niso bili srečnejši od mrtvih . . Komunisti so smatrali ljudi samo snov za njihove komustične eksperipent, za neodgovorno delavno živino, za ogabno ničlo, na katero se ni treba ozirati.

Državljan sovjetske republike ni imel nobene pravice in glasu. On se je moral samo pokoravati volji kremljskih vladarjev, trpeti in molčati; na podlági suma ali celo že po svojevolji prvega slučajnega boljševiškega komisarja se ga je lahko izgnalo iz njegovega bivališča, oropalo do golega, zaprlo in kaznovalo. Ni imel pravice razpolagati sam s seboj, niti se prosto gibati v domovini, menjati mesto službe ali dela. Ni mogel imeti nobenih dragocenosti in ni smel hraniti nobenih živežnih zalog. Boljševiki so lahko po svoji volji preseljevali, gostejše temnejše naseljevali ljudi v eno stanovanje z popolnoma tujimi ljudmi in celo z raznimi spoli . . Samo nekoliko kvadratnih aršistov obljudenega stanovanja je zmogel posameznik posedovati. Barbarski se je postopalo z ljudskim premoženjem; bolševiki so kmalu razrušili od njih najete uradne zgrade in potem so prišli v drugi, iz katerih so vse prebivalce naravnost na ulico izganjali, brez pravice, jemati svoje inetje s seboj, katero je zapadlo v posest okupatorjev. Vsi prebivalci so bili s terorjem prisiljeni, k brezusmiljenim fizičnim obveznostim, pri čemur so gonili tisoče ljudi popolnoma nespo-sobne, bolane in slabotne, ki niso imeli odgovarjajoče obleke in obuvala na najtežja dela, v skleči mraz, veter in dež. Inteligenti, dame in gospodične so v niskih čeveljčkih, pod nadzorstvom oboroženih vojakov čistile železniške proge sneženih zamet, pometale ulice in trge mest, izkopavale štore, sekale hlode in jih po rekah spravljale, sušile blato in rušile hiše. Njih delo ni prineslo nobenih koristi, pač pa so se v množinah razbolevali in telesno poškodovali. Pogodni na žive ljudi radi bezizjemnega ropanja in lovljenja sužnjev so bile dnevne pojave po ulicah večjih mest. Združeni so bili s streljanjem pretnjami, udarci puškinih kopit, psovanjem in zmerjanjem in psovanjem. Seveda so bili od teh inkvizicij prosti oni, ki so služili sovjetskih uradih, tam je pa zopet drugo suženjstvo vladalo: popolnoma v svojevoljni oblasti komisarjev, pod večno pretnjo, odvzetja pičle hrane in zapora so postali služeči moški odkupljenci od norih bolševičkih mogotcev a ženske i dekleta njihove priležnice.

V tem cesarstvu divje samovolje, nasilja ropa je bila edina rešitev od lakote, — špekulacije in tatvine, od slabega ravnanja — sodelovanje v »čeki«. Radi tega je špekuliralo vse, od sivega starca do malih otrokih: prostitucija je postal splošna a družba se je prenapolnila z tatovi, razbojniki, podkupljenci, vohuni in izzivači.. Vse groznejše postajajoča morala celih pokolenij mladine je imela za posledico spremembo celega naroda v neme delavni živali.

Ie nespametne odredbe, ki so revolucijo širile in poglabljaj, so brezkončno, kot iz škafa sipale, vedno zmajšujoč pravic človeške osebnosti in povečajoč rušenje življenja in države.

Po izjavi enega izmed bolševiških glavarjev, se je revolucija pomikala črez blato, z polno paro kot lokomotiva in boljševiki se niso ozirali na to, da se je ta lokomotiva premikala čres žive ljudi, ostavljajoč za seboj prsa orvavlenih, v blato zteptanih teles.

Kaj je to bilo — neumnost ali zločin?

Odkritosrčen fanatizem, če bi bil še tako neumen, zahteval v nekolikô spoštovanje. Tudi najgroznejši zločin, če je isti zvršen radi velike ideje. v iskrem prepričanju pravičnosti dejanje, se lahko do gotove mere opraviči.

Ali jaz obtožujem boljševike radi tega, ker niso bili odkritosrčni fanatiki, ker so oni samo kondotjeri, tolpa političnih avanturistov, obvzetin od osebnega častiljubja in pohlenost po vladanju.

Fanatizem namreč ne prizna umika od svojih idej, nasprotno fanatizem žene proroka pred dotičnimi, kogar on pošilja na Golgoto. Boljševiki so si pa, dovevši ruski narod na razpelo nepopisnega trpljenja, samo razdelili njegov plašč.

(Dalje.)

GLÁSZI — HIREK

— **Ogen.** Julija 21.-ga v Andrêci je ogen Kücsan Sandora vérsztveno hrambo, sznopje, szenó i eden za szilje csisztiti rostao szpepelüo. Skode je cca 15000 Din, ki véksi tao sze pa z szakolácije povrné.

— **Okrožna gradbena sekcija v M. Soboti**, dne 29. julija 1924. Štev. 1212. Predmet: Notica o cestnih dokladah. Uredništvu »Mörske Krajine« Markišavci pošta Murska Sobota. Z ozirom na Vašo notico v zadnji številki M. Krajina (prva stran, desno) zadevajoč avtonomne cestne doklade v Prekmurju, prosim da objasnite številki nastopno uradno ugotovitev: Glasom Uradnega lista so znašale v letu 1923 avtonomne cestne doklade za celo Prekmurje Din. 85.000 in to pri 25% nem pobiranju. Pri 50%-nih dokladah bo predvidoma v letu 1924 znesel cestni davek za celo Prekmurje 170 000 Din. Temu nasproti so pa glasom obračuna znašali izdatki za prekmurske avtonomne (komitatske) ceste v letu 1923 Din. 344.948·60 iz česar ja razvidno, da se je diferenca od 344.948·60 na 85.000 to je Din. 259.948·60 doplačala iz kredita za državne ceste. Tudi pri 50%-nem pobiranju cestnega davka se bo še moglo vzdrževanje avtonomnih cest iz državnega kredita doplačevati iz česar sledi, da bodo morali tuk. okraji takrat, ko bo država oddala avtonomne ceste oblastni samoupravi, cestne doklade še izdatnejše zvišati. Popolnoma nepravilno pa je na podlagi zgoraj navedenih podatkov mišljenje, da se cestne doklade uporabljajo za vzdrževanje državnih cest. Načelnik sekcije: Ing. Fr. Fischer

Zapotrêbno dr'zímo ze zdâ gori pozvati postüvani cstitelov trsztcov i mestrov pazko na 1925-to leto znova vödáni „Evang. kalendari", steri za krátki csasz pod stámp príde, da gledécsi na szvoji trstv podigávanye i rasürjávanye, té prilike nezamüdijo i v-nyem sze z-naznanyüvanyem z-poznati dájo. Szam prôti szvojoj dobrobodôcsnoszti pregresi, ki etakso ponüjajôcsopriliko zamüdi, Reklám je vszigdár na haszek trsztci i mestri. Evang. kalendari je nájbole razsürjeni i prijétnési stamp v-Prêkmurji. Po nyem sze nájbole razsüri kaksestécs naznanyüvanye med vesznícskimi sztancsarmi, naimre zatoga volo, ka sze napriseszto leto vu 5000 esemplári naméni vödati. Proszimo záto tak vesznicske, kak szobotske trsztce i mestre, da nasz z-szvojim naznanyüvanyem pocsesztijo i podpérajo, témbole, ár nê szebicsni, nego obczinszki dobrotívni cil szlüzímo. Naznanyüvanya cêna de od prvêse dosztabole ponizana, ár trstva bo'znej idejo. Cstitelje pa dobijo pá v-tom kalandariji szrdce obeszeljávajôcsa lêpa návucsna cstenyá. Z-postüvanyem Reditelsztvo.

— **Državna realna gimnazija v M. Soboti**, izpiti in upisovanje: 25. avg. razredni (ponovljalni) izpiti za IV. razr. ob 8. uri. 26. avg. nižji tečajni izpit; izpiti privatistov ob 8. uri, 27. aug. razredni (ponavljalni) izpiti za ostale razrede ob 8. uri, 28. avg. sprejemni izpiti za učence II.—VI. razr. ob 8. uri, 30. avg. sprejemni izpit za nove učence I. razreda ob 9. uri, 1. sept. vpisovanje bivših učencev I.-VI. razreda ob 8. uri, 2. sept. služba Božja ob 8½ uri, 3. sept. pričetek rednega pouka ob 8. uri. — Kdor zamudi rok, izgubi pravico do izpita. Prošnje za razredne (ponavljalne) izpite, kolekovane s 5 Din., se morajo vložiti pri ravnateljstvu do 20. avg. t. l.; za rešitev treba priložiti prošnji za vsak predmet po en kolek za 10 Dinar. Ravnateljstvo.

— **Tüz.** Kücsán Sándor Andreci gazda pajtáját a benne levő gabonatermésse, szénával és egy szélrostával együtt julius hó 21-én a tüz elhamvasztotta. A kár kb. 15.000 Din, mely azonban biztositás révén nagyrészt megtérül.

— **Változások a kath. lelkészi karban.** Tivadar József dobrovniki káplán áthelyeztetett Hottizára pleb. helyettesnek. — Haoko József črenšovcii káplán Murska Sobotába, a jelenlegi luttenbergi káplán pedig Črenšovcére helyeztetett. — Dobrovnikra segédlelkésznek Hermann N. ujmisés lett disponálva.

— **Tanito athelyezés.** Szép János tanitó Dolnja Lendaváról Hottizára helyeztetett át, ahol kántori minőségben is fog működni

— **Cséplőgép tulajdonosok** részéről kiküldött négy megbizott géptulajdonos interveniálására és velök egyetértőleg a m. sobotai járási egyesitett ipartestület vezetősége megtette a kellő lépéseket a csépő ipar körüli rendetlenségek szabályozása végett. Egyben felfolyamodással élt, hogy a minden évben és eddig szokatlan kazán vizsgálat, már a 300—500 Din taksával járó óriási költség megkimélése miatt is a revizió ne minden évben, hanem mint azelőtt öt évenként foganatositassék.

— **A régi takarék közgyülése.** A volt muraszombati takarékpénztár r. t. most »Prekmurska banka d. d.« hosszu huza-vona után julius 30-án d. u. 2 órakor tartotta meg Kováts István intézeti elnök elnöklete alatt évi rendes közgyülését. A közgyülés iránt, mely uj igazgató tanács választása miatt viharosnak igérkezett, élénk volt az érdeklődés, de a vihar elmaradt. Összesen 960.000 Din értékü részvénytőke volt a közgy. képviselve. Az igazgatóság évi jelentésének felolvasása után az uj igazgatósági tanács és felügyelő bizottság választására került a sor, amely titkos szavazás utján a következőkép alakult ki: Igazgató tanács tagjai: Benkó József nagyiparos, Berger Béla kereskedő, Dobrai János szállodás, Heklits István kereskedő, Kamenrovič Cirs bankigazgató Beograd, Kováts István ev. esperes, Osterer Károly, nagybérló, Plaskan Vinko bankigazgató Maribor, Siftár Lajos malomtulajdonos. Felügyelő bizottság tagjai: Dr. Gaj Emil bankigazgató Celje, Muhič Ernő bankcégvezető Maribor, Mikuš Nikul turmérnök urad. intéző Beltinci, Dr. Geiger Arthur ügyvéd. Felügy. biz. póttagok: Bác Rudolf ker. és birt. Pucinci, Darvas Aladár ev. lelkész Križevci, Titán Iván ig. tan. Kupšinci. Igazgató tanács megválasztotta elnökül Berger Béla kereskedőt, aki egyuttal a Jadranska-Podunavska banka mandátorja, alelnökül pedig Kováts István ev. esp. eddigi elnököt.

— **Muraszombat és Mártonhely** közötti szekéruton mult hó 31-én reggel félhét órakor elveszett egy tarhonyagép (olyan mint a husvágógép) a becsületes megtaláló Vértes Sándortól, Muraszombat 377. házszám alatt 100 Dinár jutalmat kap a kézbesitéskor.

— **A politika hirei** Három hónap óta huzódó válság azzal a váratlan fordulattal végződött, hogy a radikálispárt főbizottságának a választások kiirása meiletti állásfoglalása dacára, a király vasárnap este Davidovič Ljuba a nagyobb demokrata csoport és az ellenzéki blokk vezérét bizta meg a kormány alakitásával. Az uj kormány, mely a demokratákon kivül négy klerikális, három muzulmán és egy radikális miniszterből áll már letette az esküt a „Vidovdáni" alkotmányra s átvette az ügyek vezetését. Igy hát Prekmurje az egyszer mégis szerencsés, mert van neki három kormánypárti követje, kik ha akarják vidékünk minden bajára nyujthatnak orvoslást. „Kérjétek és megadatik néktek."

— **Elsülyedt Japán hajó.** Egy japán társaság tulajdonát képező „Teirel" nevü hajó a nyilt tengeren elsülyedt, mellyel együtt 158 utas és 54 hajós halálát lelte. 18 utas és 5 tengerész megmenekült.

— **Az uj gabonaárak**, tekintettel a silány világi gabonatermésre, szilárdók és emelkedő tendenciát mutatnak. Jugoszlávia termését bár középeurópában a legjobbnak minősitik, az árak mégis itt is a világ paritásán vannak s a börzén elérte a buza ára a 420 Dinárt q.-ként. Prekmurje termése a rendes közepes nél is kisebb s a huszonkét kéves kereszt buza ad 12—30 kg I oszt. szemet, mig a rozs 7—30 kg-ot. Szalmában a termés jó.

— **Száj és körömfajás** ragályos betegségét ujonnan állapitották meg Melinci és Beltinci környékén. Ezen, az állatkereskedelmünkre sulyos következményekkel járó betegséget, melyet az ottani kereskedők horvátországi falvakból hurcolják be az ottan vásárolt állatokkal, ebben a tekintetben szigorubb ellenőrzés alá kellene venni az onnan való behozatalt, mert az ottani rendszabályok aligha elég erélyesek.

— **A háboru évfordulója.** Julius 28-án volt tiz éve, hogy az első lövés eldördült Zimony hidján, amikor is Knerler százados megsebesült, Tóth András pedig eleset (mindkettő a k. u. k. 68. inft. reg. katonája). Ezen évfordulóról az összes volt hadviselő államok ünnepélyesen emlékeztek meg. — Bár soha többé!

Tr'ztvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

NOVISAD: aug, 1.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	—420
» »	'Zito—Rozs	»	—300
» »	Ovesz—Zab	»	—200
» »	Kukorica		—280
» »	Proszó—Köles	»	— 300
» »	Hajdina	»	—255
» »	Szenó—Széna	»	50—100
» »	Graj—Bab csres.	»	—550
» »	zmêsan—vegyes bab		—400
» »	Krumpli	»	—175
» »	Len. sz.—Lenmag	»	—
» »	Det. sz.—Lóherm.	»	

BENKO: aug. 1.

1 kg.			III.	II.	I.	prima
Bikôv.	Bika	élősúly	13·	14·-	15·-	16·—
Telice	Üszö		12·	13·-	14·-	15·—
Krave	Tehén		6·—	7·-	9·-	12·—
Teoci	Borju			16·—		19·—
Szvinyé—Sertès				22·—		25.—
Mászt I-a— Zsirl-a.					28·—	35
Zmôcsaj—Vaj					35·—	
Spê—Szalona					·—	
Belice—Tojás 1 drb.						1·50

Pênezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	82·—
100 Kor. Budapest	= »	0·12
100 Kor. Becs	= »	0·1185
100 Kor. Praga	= »	2·50
1 lira	= »	3·63

Zürichben 100 Din = 6·45 sfrk.

KA NE VEŠ PITAJ
Univerzalni Informativni Biro
„ARGUS"
Knez Mihailova ulica 35. Telefon 6-25.
BEOGRAD
— (Pasaž Akademije Nauka.) —

V-Strigovi
je k-odaji edna ostaria i mesárnica z-prisztramnov hrambov z-kcoj dr'zécsim zemliscsem vszáki dén. V-lêpom meszti na dobrom obracsáji: Popolnê sze zvê pri
Alb. Kodbi v-Strigovi
31 hi'zna num. 2-1

V znánye p. n. krcsmárom!
Svajcarszki, ementhalszki
szir i fini vogrszki szalámi sze dobi
nájfalêse pri: HEIMER SAMU tr'zci v M. SOBOTI
Alexandrova ceszta.

Z-haja vszáko nedelo. — Naprêplacsilo za: 1 leto 47, pô 24 frtao 12 Din. Zvûn SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din lêtno. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1·50 Din rekláme 1·— mali ogaszi 0·70 Din i dávek. Pri vecskrát popûszt.

Rôkopiszi, ki sze ne szhránijo i ne vrnéjo sze posilajo: Reditelsztvo i oprávnistvo Mörszka Krajina MÁRKISEVCI br. 20. posta MURSKA SOBOTA. —: Postni csekovni racsun broj 12980. :—

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal —: Postatakarék számla száma 12980. :—

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm.-ként: szövegközt és nyiltér 1·50, rendes 1·—, apróhirdetés 0·70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

Gazdálkodás.

A tej.

Iria **Nemes Miklós** állatorvos, Murska Sobota.

IV.

Ha a tejet erjesztő gombákkal (amilyen a Saccharomyces lactis és a Bac. acidi lactici) keverjük a tejcukor elerjed, (mint a mustban levő cukor) tejsav képződik, minek következtében a tej megalszik. Ezt nevezik „aludt tejnek" Ez a savanyu aludttej.

A tejnek sok más alkatrészét elhagyom, csak még azt emlitem, hogy „gázok" is vannak a tejben és pedig főleg szénsav, ami a szódavizben is van. Fejés után rögtön van 1 l. tejben 58—68 köbcentiméter, amely ha áll a tej vagy ha főzzük, 19—15 kcm.-re sülyed. A tejben vannak még az ugynevezett »enzymák«. Sokféle enzyma van. Ezek élettelen szervetlen testek; kémiailag hatásos élőanyagok termelik őket. Becses tulajdonságaik vannak, de ezeket elvesztik, ha 55—100°C-ra melegitjük őket. A legkisebb mennyiségük anélkül, hogy ők maguk elhasználódnának, megváltoznának, óriási nagy átalakulásokat okozhatnak kémiailag. Ezek a fehérjéket, a zsirokat és a szénhidrátokat felbontják, az emésztésre serkentőleg hatnak.

Csecsemős asszonyok! A nyers tejnek a csecsemőkre való jótékony hatását ezek az enzymák okozzák. A csecsemők az első napjaikban még fejletlen nem müködő emésztő szervekkel rendelkeznek. A belecskék nyálkahártyáin nyálkaréteg nincsen és ezért igen sérülékenyek. Ha legalább 3 hétig nem szoptatják a csecsemőiket, felette szövődményes emésztési zavarok keletkeznek. A föcstejben van legtöbb enzyma. Ez van hivatva megemészteni a föcstejben levő fehérjét, cukrot, zsirt, mert a szopós gyermek gyomra- bele az első 3 héten át erre képtelen. Ha szoptató asszonyt alkalmaznak, aki ki tudja már mikor szült, annak már nincsen föcsteje, tehát nincsen annyi enzyma tartalma, amennyire szükség van. Ha a tehén tejét adják, az még rosszabb, mert a tehén tejét csak felfőzve tanácsos adni (más betegségek elkerülése végett; erről későbben,) már pedig az enzimák 55—100°C melegségre hatástalanok lesznek. Nincsen más és jobb módszer: *Minden anya maga szoptassa legalább 3—4 hétig, — ugy ahogy képes rá, — a csecsemőjét!*

Gazdák! Az állatoknál ugyanezen viszonyok vannak. Ne fejjük ki az első tejet az anyaállatokból. Ne vegyünk dajka állatnak bármilyen másik, régebben ellett annyaállatot.

Figyeljük meg, hogy az egyes állatfajok teje miben különbözik egymástól.

A kecske teje fehér, szagtalan, (ha az istállóviszonyok megfelelőek,) és jó izü. Fehérje és zsir mennyisége több mint a tehéntejben. A zsirgolyócskák kisebbek, melyekben sárga festőanyag nincsen, tehát a vaj mindig fehér.

A juh teje szintén fehér, de már sajátos izü és szagu. A zsirgolyócskák nagysága a tehéntej kétszereséig mehet.

A kancatej kékes szinü, sok benne a tejcukor és ezért édes. Ilyen a szamár tej is.

A bivaly tej magas zsir- és fehérje tartalmu.

A rénszarvas teje a százalékos kémiai összetétele elütő. Kevés a viz, kétszeresnél több minden más alkatrésze, csak a cukor nagyon kevés.

Az asszonytej csak félannyi fehérnyét tartalmaz mint a tehéntej, de több cukor van benne, sokkal kevesebb a mész és foszfortartalma. Ha tehéntejet felényi vizzel kevés tejföllel és tejcukorral keverjük, akkor összetétele hasonló lesz az asszonytejéhez.

(Polytatjuk)

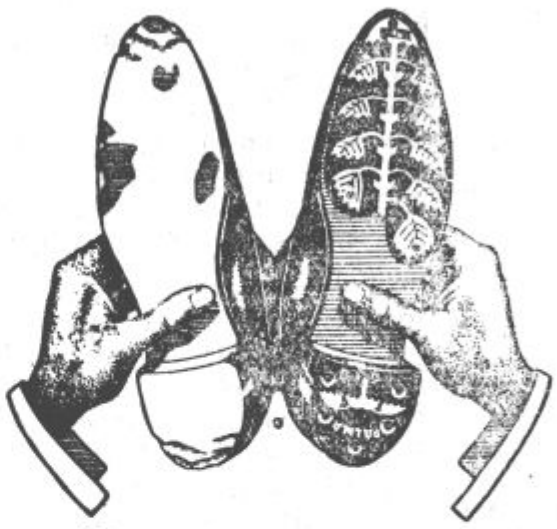

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnimi potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«.

Legujabb Párisi és Bécsi kalap modelok, kalap ujdonságok nagy választék!! ban raktáron!!

Mindennemü kalapalakitások elválaltatnak. Gyászkalapok 24 órán belül rendelésre elkészülnek. Harisnyák, bluzok, Női és gyermek kötények, női fehérnemü, függönyök, fátyolok, piperecikkek legolcsóbb beszerzési forrása. **Nőikalap 120 Dintól kezdve kapható.**

A. KIRALY trgovina
M. SOBOTA FŐ-tér
Berger féle ház.

ODDÁ SZE

edna szplô dobroga sztána hi'za z ográdecom i z vérsztvenov hrambov, eventuel tüdi z grüntom. V hi'zi je dúgo obsztojécsa pekarija z kompletnim inventálom. Tô vsze po **fál cêni.** Vecs sze zvê pri:

RÁFL KÁROLY krcsmári v ROGAŠOVCI.

CVETICS JÁNOS
rőfös és rövidáru kereskedő
M. SOBOTA Cerkvena ul.

üzletében a legfinomabb szövet s a legolcsóbb vászon kapható. Férfi, női és gyermek fehérnemüek mérték utáni készitését elvállalja. Kész férfi ingek (házilag készitve) 50 D.-től kezdve raktáron. Finom és olcsó áru, pontos kiszolgálás, modern munka.

SALONIT

je nájbôgsa pokrivátja pala. Bôgsa je kak kaksastécs drüga pokrivátja náprava ár je lehka, nezgoriva i trplíva, záto tüdi nájfalêsa »SALONIT« je po nigdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemi narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prêkmurszko szkladiscse je pri:

ČEH & GÁSPÁR tr'zovini v MURSKA SOBOTA.

Vsze potrêbno sze zvê tüdi tam.

Halló prijátel! Csi sze ti vöra pokvari, neszi jo k vörari; csi pa ti krscsák trbê, kűpi ga pri klobicsári pri SZUKICS JURI v MUR. SOBOTI (prêk od 'zidovszke cerkvi), gdé bodes rédno obszlü'zeni i dobis dobro blágo po fál cêni. V szkladiscsi krscsáki (klobűki) nájnovêse BECS-ke i GRAZ-ke môde. Popravila krscsákov dobro i fál. Probajte, sze zagvüsate!

Előfizetések és hirdetések „Mőrszka Krajinára" felvétetnek Erdőssy Barnabás papir és játékáru üzletében M. Sobotában a róm. katholikus templom mellett.

MALI OGLÁSZI.

VÉRSZTVO obsztojécse z 6½ kat. plügov goríc, nyiv, logá, szadovnyáka i sôle vceplenic *sze odá.* K vérsztvi szlísi meblirana vila 4 gláv govenszke 'zivine, 6 szviny i za 140 Hl. lagvov. Vecs povê: *V. Komavli* v *M. Soboti* varaska hi'za.

Fizess elő a **Mörszka Krajinára!**

Kodaji je v Murskoj Soboti 6 plügov zemlje, več hiš za trgovino ali obrt, v Bakovcih pa en gozdni travnik. — Pozvedi se pri odvetniki Dr. LAJOŠI ŠÖMEN v Murski Soboti.

Tanulónak felvétetik egy jobb házból való fiu a Prekm. Tiskarnában.

Bérbe adunk 6 magyar hold szántóföldet. **NEMES** állatorvos M. Sobota

V lastnem interesu

pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« v zabojčkih in ne kako ponaredbo. —

Na novi, rjavo-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Franck» in »kavni mlinček«. —

»Pravi :FRANCK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavo!

Stampano v „Prekmurski Tiskarni" v Murski Soboti

Podgovornik, lásztnik i vödávnik Kühar Stevan Márkisevci